

Objic. 6.º cum Voltaire. Si quis rerum naturalium peritus reperiret insecta vel quadrupeda externis lineamentis et colore ita discrepantia, sicut discrepant homo albus et niger, proculdubio in diversis illa speciebus constitueret. Ergo plures quoque dicendæ sunt species hominum (1).

Respondeo, *dist.* antec. Si quis etc..., proculdubio in diversis illa speciebus constitueret immerito, *trans.*; merito, *neg.*, prout abunde constat ex probationibus.

Sed finis jam sit hujus controversiæ: sufficiunt enim hæc, quæ fusius ex hujus operis instituto dilatari non poterunt, ut appareat, quam inanibus ratiunculis permoti polygenistæ communem verissimamque deseruerint doctrinam (2).

CAPUT II. DE ORIGINE HOMINIS

Sicut de animæ origine superius actum est, ita nunc de hominis origine agere oportet. Non enim homo est anima sola, sed compositum ex anima et corpore; de illius autem origine mirum est, quantum aberraverint a vero multi anthropologi recentiores ac transformistæ, quamque absurda commenta in quotidiano sermone percrebescant.

ARTICULUS I

De causa hominis efficiente.

293. Duo sub hoc titulo tractari possunt; causa efficiens primorum hominum, et causa efficiens reliquorum, qui quotidie nascuntur in mundo. Prima istarum disputationum institui solet cum transformistis illis, qui putant systema suum extendendum esse prorsus ad omnia viventia, homine ipso non excepto; quapropter hominem quoque ex successiva

Status
questionis.

(1) Voltaire, apud el. Vigouroux, *Les Livres Saints et la critique rationaliste*, tom. 3, chap. 5, art. 1, pag. 304, Paris, 1887.

(2) His conjungenda sunt, quæ in sequenti capite de unitate originis dicentur.

evolutione ac progressionem imperfectiorum generum ac specierum ita prodixisse, ut proximus ejus parens fuerit simius aliquis, vel ex nunc adhuc existentibus, vel alter extinctæ nescio cujus speciei. Verum jam in primo *Psychologiæ* volumine ostendimus commentum istud et absurdum esse, et catholicæ doctrinæ repugnans, ex qua firmiter tenendum est hominem a Deo immediate creatum esse non solum secundum animam, sed etiam secundum corpus (1). Quod quia ibi diligenter, pro modulo nostro, fuseque pertractatum reliquimus non est hic nobis iterum tractandum, sed solum, quanta possumus, animi contentione profitendum proclamandumque.

Quod alteram controversiam attingit, difficultas in eo est, quod ex altera parte nemo videatur hominum, qui nascuntur quotidie, causa efficiens posse dici, nisi parentes eorum; ex altera vero parte illud obstat, quominus parentes vere prolem suam gignant, vel causent, quod homo non est nisi compositum ex anima et corpore vel materia prima. Atqui parentes nec producant animam filiorum, utpote quæ a solo Deo creatur, ut superius demonstratum est, nec materiam primam, quæ nonnisi a Deo et ipsa per creationem produci potest (2). Ergo cum nulla tandem pars hominis, qui nascitur, producatur a suis parentibus, quomodo possunt hi vere dici gignere atque efficienter causare filium?

Ratio
difficultatis.

294. PROPOSITIO. Hominum, qui quotidie nascuntur, parentes sunt causa efficiens.

Propositio est evidens ac certissima, 1.º ex communi hominum sensu, tum quia id omnes sentiunt, ac multis modis et externis actibus id significant, et profitentur, tum quia ab omnibus dicuntur filii vere gigni a parentibus, generatio vero est vera productio. 2.º Ratione, quia homo non est solum materia et forma, sed materia et forma unite, unde post mortem seu dissolutionem humani compositi,

Hominum,
qui quotidie
nascuntur,
causa efficiens
sunt parentes.

(1) Vide *Psycholog.*, vol. 1.um, num. 84, 85 seqq., pag. 301 seqq.; et num. 83, pag. 417 seqq.

(2) Vide *Cosmolog.*, num. 152, pag. 576.

quamvis nec anima nec corpus vel materia illius in nihilum abierint, tamen jam non existit homo. Ergo ille vere dicens est hominis causa, qui vere unit, aut conjungit animam et corpus, ex quorum unione existit una substantia composita, nempe natura et persona humana. Atqui parentes generantes uniant actione sua corpus et animam hominis. Ergo...

Major patet, Minor in præcedenti capite probata est, cum declararetur causa efficiens unionis inter animam et corpus (1), ex qua doctrina bifariam possunt parentes generando efficere vere unionem inter animam et corpus: primo ceu causæ morales ac determinantes quodammodo Deum, ut animam creet, et corpori infundat; secundo, ipsam utriusque unionem, quæ aliquid reale est (in nostra opinione modus substantialis) physice efficiendo cum divino concursu. Primum horum modorum ab omnibus admitti debet, alter a gravissimis Philosophis ac Theologis admittitur, ut vidimus. Sane Deus non creat animas, nisi quando infundendæ sunt; nec infundere illas *naturaliter* potest, nisi materiæ aptæ præparatæ ac fœcundatæ; nec vero materiæ apte disponit nisi mater, ovulos producendo, nec fœcundat nisi pater spermate. Ergo pater et mater ex naturali providentiæ ordine sunt veræ et unicæ causæ totum illud efficientes, quod Deus expectat, ut creet, et infundat animam, et quo posito, Deus, si velit naturalem rerum cursum sequi, non potest non creare, atque infundere corpori animam. Ergo pater et mater sunt causæ, saltem morales, vere determinantes unionem animæ ac corporis, ideoque novi homini existentiam. Quod si præterea concedas id, quod in prædicto loco probabiliter docuimus, parentes ipsam hujusmodi unionem perficere physice, plane vides eos esse causas non solum morales, sed etiam physicas, eademque utrovis modo verissimas, filiorum suorum, quin ad hoc requirendum sit, quod aut materiæ ipsam primam aut animam producant. Quare ratio dubitandi initio proposita vim nullam habet, quamvis enim parentes nec animam producant, nec ipsam materiæ primam, at efficiunt unionem earum, quæ essentialiter requiritur, ut compositum existat.

(1) Vide supra num. 67 seqq., pag. 853 seqq.

Quæ cum ita sint, plane vides, cur mater passive, active pater ad prolis generationem concurrant, quia nimirum mater quamvis active producat ovulum, per hoc tamen materiæ duntaxat præbet fœtus, quæ nisi fœcundetur, nullus erit conceptus; pater vero confert principium fœcundans, cujus imbuta virtute materia operosissimam evolutionis organice fabricam inchoat, exigitque anima informari eo modo et ordine, quem secundum probabiliorem sententiam suo loco declaravimus, cum tempus, in quo rationalis anima cujusque individui hominis creatur, inquireremus (1).

Colliges etiam, cur sæpe filii parentum referant lineamenta, propensiones naturales indolem, multasque corporeas affectiones cum natura ipsa quasi hæreditate recipiat. Quænam autem in hoc leges vigeant et cur proles modo paternum, maternum modo sexum præferat, aliæque id genus quæstiones, quæ jam a veteribus proponerentur, in tenebris adhuc delitescunt, ideoque frustra, opinor, hic nobis enodandæ instituerentur, donec aliquid solidum, vel saltem vere probabile, *Physiologia* de illis inveniat.

Quo pacto
pater et mater
ad prolis
generationem
concurrant

Cur filii
parentum
referant
lineamenta
et propensiones.

ARTICULUS II.

Utrum universum genus humanum ab Adam progeniem ducat (2).

295. Primos parentes a Deo immediate conditos esse ostendimus, itemque nullam inter homines esse diversitatem specierum, sed tantum stirpium. Quærimus nunc, utrum omnes homines, sicut unam constituunt speciem, ita etiam ab uno omnes communi capite vel stirpe, Adam, proficiantur. Cui quæstioni duas præcipue a scriptoribus datas esse responsiones reperio. Alii negant omnes ab uno Adam originem traxisse, quamquam horum nonnulli concedunt, id

Varie opiniones.

(1) Vide supra, num. 235, pag. 735 seqq.

(2) Vide cl. P. Mendive (*La religion catholique vindiquée*, cap. 30), cl. F. Joann. Mir. (*La creación*, cap. 46), card. Mazzella (*De Deo Creatore*, disp. 3, art. 2).